

Tussenstand Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24 – '28 versie 2025

Voorjaar 2026

Inleiding

Medio 2024 is het Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24 – '28 van start gegaan. Breed werd de noodzaak gevoeld om, naast landelijke en regionale inspanningen, ook als gemeente te trachten deze trend om te buigen, naar aanvaardbare en betaalbare proporties. Wetend dat effecten vaak pas na verloop van tijd zicht- en merkbaar zouden worden, beslaat het programma een periode van 4 jaar.

Het uitvoeringsprogramma is nu anderhalf jaar onderweg. Tijd voor een tweede tussenrapportage, over de bereikte resultaten en uitgevoerde acties in 2025.

Kernboodschap

Dankzij een aantal maatregelen die we deels in 2024 al hebben ingezet en deels in 2025, wisten we het aantal jeugdigen in jeugdhulp goed beheersbaar te houden: 1691 ten opzichte van 1690 in 2024. Het aantal jeugdigen in jeugdhulp groeide dus met 1, ondanks de groei van het totaal aantal jeugdigen in Rijswijk met 200. Als we ervan uitgaan dat 1 op de 7 jeugdigen enige vorm van jeugdhulp krijgt, dan hadden we een stijging van 28 jeugdigen in jeugdhulp kunnen verwachten.

We zien de kosten van jeugdhulp nog steeds stijgen, ook de kosten per jeugdige. Namelijk, van € 11.188, -- in 2024 naar € 12.567, -- in 2025. Een stijging die twee belangrijke oorzaken kent: prijs- en inflatiecorrecties en stijging van het zorgvolume (meer uren zorg per jeugdige). We lichten dit verderop in deze notitie nader toe.

Samenvattend overzicht

Thema	Indicator	2022	2023	2024	2025
Algemeen	Aantal inwoners	56.941	57.997	59.642	60.717
Algemeen	Aantal jeugdigen	11.325	11.724	12.024	12.223
Algemeen	Aantal jeugdigen	19,9%	20,2%	20,2%	20,1%
Jeugdhulp	Jongeren met jeugdhulp	1.586	1.671	1.690	1.691
	Indicator	2022	2023	2024	2025
Jeugdhulp	Jongeren met jeugdhulp - aandeel	14,0%	14,3%	14,1%	13,8%
Jeugdhulp	Jongeren met jeugdhulp - aandeel - KPI	12,5%	12,5%	12,5%	12,5%
	Stijging aantal jeugdigen (2022 = basis)	100,0%	103,5%	106,2%	107,9%
	Stijging aantal jeugdigen met jeugdhulp (2022 = basis)	100,0%	105,4%	106,6%	106,6%
	Jeugdhulpkosten	€ 14.345.805	€ 17.286.282	€ 18.908.086	€ 21.250.493
	Jeugdhulpkosten - per jeugdige in Jeugdhulp	€ 9.045,27	€ 10.344,87	€ 11.188,22	€ 12.566,82
	Jeugdhulpkosten - per jeugdige in Jeugdhulp KPI - € 9.500 per jeugdige	9500	9500	9500	9500
	Ontwikkeling OVA (indexatie tarieven Jeugdhulp)	3,87%	4,74%	4,70%	5,71%
	Stijging jeugdhulpkosten - per jeugdige in Jeugdhulp ((2022 = basis)		14,4%	8,2%	12,3%
	Zorgvolume		174.402	144.428	148.061
	Stijging in zorgvolume			-17,2%	2,5%

Financiële doelstelling van het Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24-'28

Voordat we ingaan op de bereikte resultaten en uitgevoerde acties, allereerst een 'reminder' van de financiële doelstelling van het programma:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Maatregelen Hervormingsagenda	0	-1.043	-1.043	-2.679	-2.835	-2.835

Financiering vanuit het Rijk aan gemeenten

Begin 2025 heeft de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd (Commissie Van Ark) een advies aan Rijk en gemeenten gegeven over de uitvoering van de Hervormingsagenda jeugdhulp en de financiering. De adviezen van de commissie zijn overgenomen door het kabinet Schoof en dat betekende voor Rijswijk de volgende financiële veranderingen (in duizenden euro's):

Meicirculaire:

Omschrijving	Tekst meicirculaire (macro niveau)	2025	2026	2027	2028	2029
Indexeren opbrengst Hervormingsagenda	De besparingsopgave van de Hervormingsagenda Jeugd is in prijs- en volumepeil 2019 ingeboekt. Er is een hogere besparing te veronderstellen aangezien prijs en volume sinds 2019 zijn gestegen. De omvang van deze besparing is jaarlijks € 507 miljoen vanaf 2028				€ - 1.320	€ - 1.331
Sturen op trajectduur jeugdzorg	Rijk en gemeenten gaan met de sector afspraken maken over hoe we beter kunnen sturen op trajectduur. Deze maatregel moet jaarlijks € 68 miljoen opleveren vanaf 2028.				€ - 177	€ - 178
Groeipad maatregelen Hervormingsagenda	Het ingroeipad van de maatregelen van de Hervormingsagenda wordt verzacht. Hiervoor is in 2026 € 498 miljoen en in 2027 een bedrag van € 447 miljoen beschikbaar. De volledige besparing van de Hervormingsagenda wordt in 2028 gerealiseerd.		€ 1.378	€ 1.251		
Hervormingsagenda Jeugd, Aanvullende post	Deze post betreft het overboeken van op de Aanvullende Post gereserveerde middelen voor de Hervormingsagenda Jeugd. Het gaat om een bedrag van € 356 miljoen in 2026 variërend tot € 342 miljoen in 2030. Over de verdeling van een deel van deze middelen vindt nog gesprek plaats. In deze circulaire vindt de verdeling plaats van € 333 miljoen in 2026 tot € 320 miljoen in 2030. De te verdelen middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.		€ 922	€ 700	€ 808	€ 888
	Totaal effect Meicirculaire 2025		€ 2.300	€ 1.951	€ - 689	€ - 621

Septembercirculaire:

Omschrijving	Tekst september circulaire (macro niveau)	2025	2026	2027	2028	2029
Hervormingsagenda Jeugd 2023-2024	Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen van het Rijk die ze kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Het gaat dan om het versterken van de sociale basis en stevige lokale teams, met ook aandacht voor het verbeteren van kind- en gezinsbescherming en de bredere integrale aanpak sociaal domein. De middelen worden verdeeld via het cluster Individuele voorzieningen Jeugd	€ 2.132				

(bedragen x 1.000)

De commissie adviseerde Rijk en gemeenten het meerjarig financieel kader voor de periode 2025 – 2028 (waarin bezuinigingen zijn opgenomen) opnieuw vast te stellen. De commissie achtte het niet haalbaar en niet wenselijk om de beoogde besparingen vanaf 2026 (onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd) te handhaven. Laat onverlet dat we actief bezig blijven de kosten beheersbaar te houden.

Kwantitatieve doelstellingen

Om het gewenste financiële resultaat te behalen, zijn er twee bepalende indicatoren. Dat zijn de prijs van de ondersteuning en het aantal jeugdigen dat jeugdhulp krijgt. Het is dus 'Prijs' maal 'Hoeveelheid' als het om de totale kosten gaat. We hanteren daarom voor het Uitvoeringsprogramma de volgende twee meetbare doelstellingen:

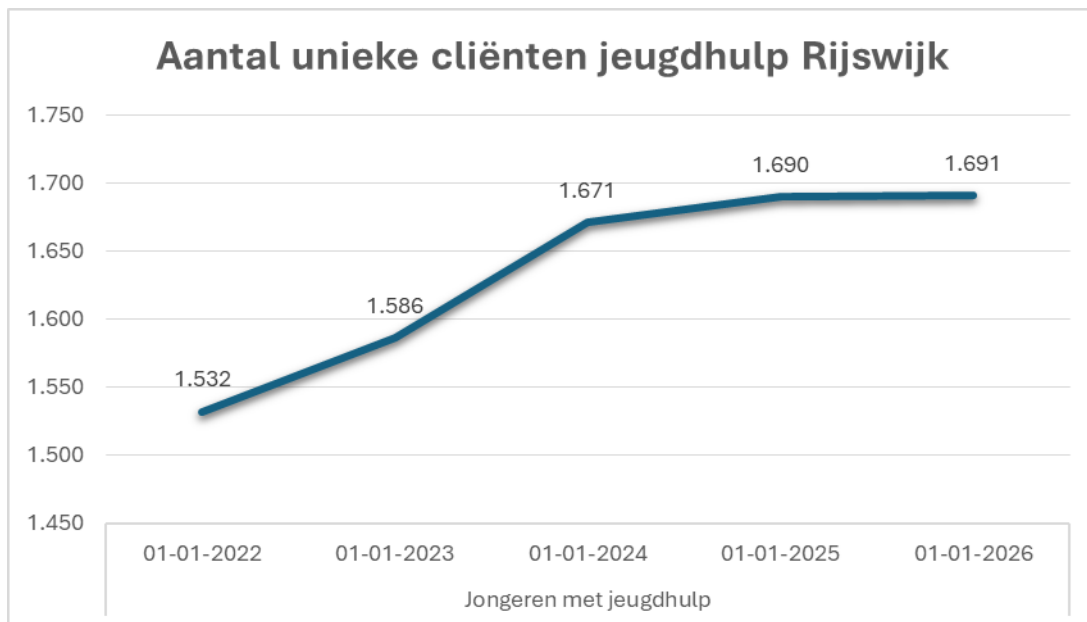
1. Het terugbrengen van het aandeel jongeren in de jeugdhulp van 1 op de 8 jongeren in 2024 naar 1 op de 10 jongeren in 2028.
2. Het terugbrengen van de gemiddelde kosten per jeugdige per jaar van €10.500 in 2023 naar €9.500 in 2028.

Verantwoording Kwantitatieve doelstellingen

1. *Het terugbrengen van het aandeel jongeren in de jeugdhulp van 1 op de 8 jongeren in 2024 naar 1 op de 10 jongeren in 2028.*

In de Tussenstand Verantwoording Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugd over 2024 gaven we al aan dat zowel de jeugd zelf als hun ouders opgroeien en opvoeden in een andere samenleving dan pak-'m-beet 10-15 jaar geleden. De opkomst van *social media* en alle voor- maar vooral nadelen die dat met zich meebracht, zorgen ervoor dat steeds meer jeugdigen moeite hebben zich staande te houden. Ouders weten dan vaak ook niet goed meer wat ze wel of juist niet moeten doen. Als gemeente hebben we daar een wettelijke taak te vervullen (op grond van de Jeugdwet). Hoe we die taak invullen is deels aan onszelf, deels bepalen we regionaal onze aanpak. Maar voor een belangrijk deel ligt de toeleiding naar jeugdhulp buiten de gemeentelijke invloedssfeer, namelijk bij de huis- en jeugdartsen en de Gecertificeerde Instellingen. En in bepaalde situaties ook bij de rechterlijke macht.

Binnen onze mogelijkheden en invloedssfeer doen we als gemeente wat we kunnen en wat we verantwoord achten. Daarover verderop in deze notitie meer. Hieronder eerst de ontwikkeling van het aantal jeugdigen in jeugdhulp in Rijswijk over de jaren heen. Daarna zetten we die aantallen af tegen de groei van het totaal aan jeugdigen dat in Rijswijk woont.

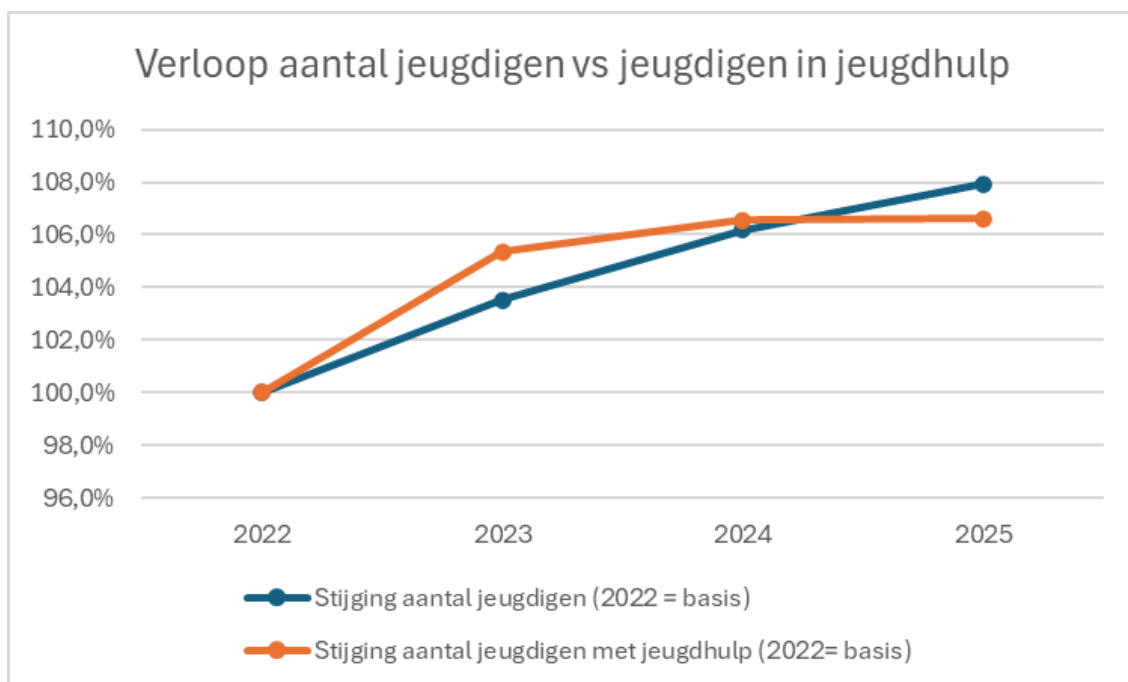

Zoals eerder vermeld is het Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp na de zomer van 2024 van start gegaan. We namen een aantal maatregelen, met name in de uitvoering bij het Jeugdteam. Mede daardoor bedroeg het aantal jeugdigen eind 2025 **1 op 7,2**. Zoals in de tabel te zien is, is de trend licht dalend.

Meer in detail door de jaren heen:

Indicator	Definitie	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
Aantal inwoners	Totaal aantal inwoners per 1 januari van elk jaar	53.467	54.450	55.220	56.941	57.997	59.642	60.717
Aantal jeugdigen	Totaal aantal jeugdigen 0 tot 18 jaar	10.147	10.557	10.867	11.325	11.724	12.024	12.223
Jongeren met jeugdhulp	Aantal jongeren met jeugdhulp	1.359	1.427	1.532	1.586	1.671	1.690	1.691
Jongeren met jeugdhulp %	% jongeren met jeugdhulp, zoals gedefinieerd in de jeugdwet en in natura door de zorgaanbieder is geleverd.	13,39%	13,52%	14,10%	14,00%	14,25%	14,06%	13,83%

Als we het aantal jeugdigen in jeugdhulp afzetten tegen de groei van het totaal aantal jeugdigen in Rijswijk zien we ook een positieve trend. Het aantal jeugdigen in Rijswijk groeide van 2022 naar 2025 naar 108%, terwijl het aantal jeugdigen in jeugdhulp over diezelfde periode groeide naar iets meer dan 106%. En van 2024 naar 2025 bleef het percentage gelijk.

2. Het terugbrengen van de gemiddelde kosten per jeugdige per jaar van €10.500 in 2023 naar €9.500 in 2028.

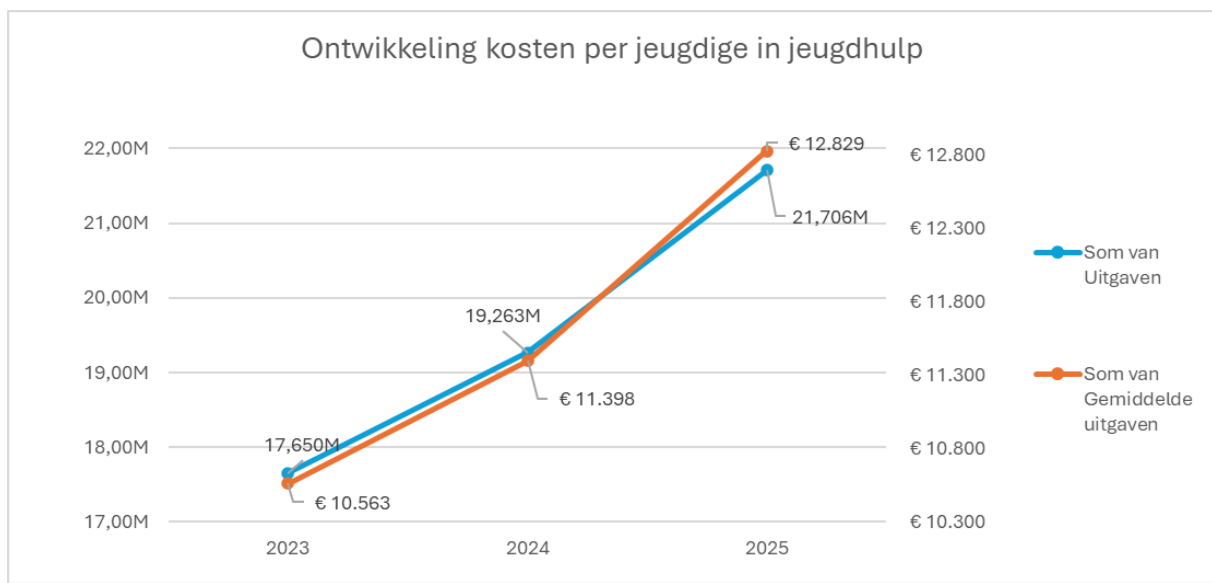
In de redenatie van P x Q (Prijs maal Hoeveelheid) is het logisch dat als we bij de vorige doelstelling keken naar de hoeveelheid (jeugdigen in jeugdhulp), we in deze paragraaf ons richten op de prijs, ofwel de gemiddelde kosten per jeugdige. Als we beide omlaag weten te brengen dan kan het eindresultaat niet anders dan positief zijn. Er zit ook een tegenstelling in. Als we namelijk het aantal

jeugdigen in jeugdhulp succesvol terug weten te dringen, dan betreft dit veelal de 'lichtere' vormen van jeugdhulp, die ook tot de minder dure interventies behoren. Het neveneffect daarvan is dat de duurdere vormen van zorg verdisconteerd moeten worden over minder jeugdigen: daarmee kunnen de gemiddelde kosten van jeugdhulp dus eerder stijgen dan dalen.

Tweede belangrijke aandachtspunt betreft de kostenstijgingen: door inflatiecorrecties stijgen de tarieven van jeugdhulp, terwijl de doelstelling ongewijzigd blijft. Door de inflatiecorrecties van 2024 en 2025 zou het doelbedrag van € 9.500, -- feitelijk met afgerond 10% moeten toenemen naar € 10.450,--. Even goed zou dan het vertrekbedrag niet meer € 10.500, -- bedragen, maar 10% hoger (€ 11.550,--).

De gemiddelde kosten per jeugdige in 2025 bedroeg **€10.681,--** (uitgedrukt in prijspeil 2023 zodat 2024 goed vergelijkbaar is met 2023).

De verdere stijging van de gemiddelde kosten hangt samen met de kostenstijging van gecertificeerde instellingen en ambulante zorg.

De Raad is eerder geïnformeerd over de nieuwe regionale inkoopstrategie. Die zal vanaf 1 januari 2028 zijn beslag krijgen. Het doel is dat een scherpere aanbesteding kan leiden tot lagere, concurrerende tarieven, die zorgen voor een daling van de jeugdhulpkosten in zijn algemeenheid.

Inhoudelijk te operationaliseren doelstellingen

Om de twee kwantitatieve doelstellingen te bereiken hebben we die vertaald naar een aantal inhoudelijke doelstellingen, waarmee we concrete handvatten hebben om een ombuiging te realiseren:

- We versterken de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van jongeren en zijn omgeving. We gaan uit van het principe dat ieder kind recht heeft op "geen" jeugdhulp. Dus niet iedere vraag behoeft een curatief antwoord.
- Bij iedere zorgaanvraag gaan we uit van het principe goed is goed genoeg, zorg wordt ingezet op de lichtste vorm van hulp en de kortste duur.
- We werken met jeugdhulp die werkt. We sturen aan op afschaling of uitstroom bij jeugdhulp die niet leidt tot verbetering.
- We sturen actiever op uitstroom. We gaan uit van het principe dat er ook jeugdigen uitbehandeld zijn.
- Triage verloopt altijd via het jeugdteam, we gaan hiervoor in gesprek met de huisarts, het onderwijs en de zorgaanbieders. Uitzondering is de triage via de rechtbank en de gecertificeerde instellingen.
- We zorgen voor een sterk preventief veld, waardoor hulp en ondersteuning collectiever en in lichtere vorm geboden wordt.

- g. We onderzoeken het huidige bestand van jeugdigen in jeugdzorg op onwenselijke en onlogische zorg en ondersteuning. Bijvoorbeeld de 25 duurste kinderen, de stijging van meer dan 30% omzet bij bepaalde zorgaanbieders of het zorgpakket voor jeugdigen van 17+ jaar.
- h. We gaan de teams scholen op kostenbewustzijn en maken dit ook bespreekbaar met inwoners.
- i. We gaan het jeugdteam inhouden.
- j. Breed sturen op kostenbewustzijn, o.a. door opnemen van de kosten traject opnemen in de beschikkingen.

In de volgende paragraaf geven we aan welke maatregelen we inzetten om de bovengenoemde doelen te behalen. Daar waar mogelijk geven we aan welke besparing we ermee hebben weten te realiseren.

Verantwoording Inhoudelijk te operationaliseren doelstellingen

In 2025 hebben we een aantal van de ingezette maatregelen gecontinueerd en waar mogelijk nog verder aangescherpt (**doelstellingen a, b, c, d en h**). Het gaat dan voornamelijk om de werkwijze van het jeugdteam:

- Instellen van een maatwerktafel in het Jeugdteam. Maatwerk is nodig als de bestaande ondersteuning niet toereikend of beschikbaar is. We maken zoveel mogelijk gebruik van gecontracteerde jeugdhulpaanbieders, maar ontkomen, onder andere door wachtlijsten, niet aan de inzet van andere dan gecontracteerde aanbieders. Dat wil niet zeggen dat dit altijd duurder is. Daar wordt scherp naar gekeken. Wel staat het belang van het kind altijd voorop.
- Wekelijks aanmeldoverleg in het Jeugdteam. Mede door het aannemen van meer vaste consultants, fungeert het Jeugdteam steeds beter. Processen en werkwijzen raken steeds meer 'ingesleten' en voelen daardoor natuurlijker aan.
- Nieuwe werkwijze voor consultants van het Jeugdteam. Onderdelen van de werkwijzen zijn scherper normen, het strikter hanteren van het Richtinggevend en Normen Kader en het inbouwen van enkele 'checks'. Daarnaast zetten we meer en meer collectieve voorzieningen in, in plaats van individuele interventies. En richten we ons zo mogelijk op het gezin en de sociale omgeving van de jeugdige. Veel problemen die zich bij een jeugdige manifesteren, hebben hun oorzaak elders. Bijvoorbeeld in het gezin als gevolg van schulden of echtscheiding. Het begrip 'normaliseren' houdt in dat we met elkaar erkennen dat bepaalde uitingen nu eenmaal bij het opgroeien en opvoeden horen. Dus geen oplossing in de jeugdhulp vragen.
- Aanscherpen rol en positie van de Toets-medewerker. Met de vele wisselingen in het Jeugdteam, mede als gevolg van de wens om meer consultants in dienst van de gemeente te nemen, was de druk op de toets-medewerkers behoorlijk groot.

Dat is extra te prijzen, omdat vanaf 2024 gestart is met het zogenaamd *inhouden* van het Jeugdteam (**doelstelling i**). Dat betreft het in dienst nemen van jeugdconsultanten. Ook in 2025 was er sprake van krapte op de arbeidsmarkt, ook voor consultants. Het is met veel 'pijn en moeite' gelukt om enkele 'vaste' consultants zijn in dienst te nemen en afscheid te nemen van een aantal extern ingehuurd consultants. Al deze personele wisselingen maakten het voor het Jeugdteam een extra uitdaging de nieuwe werkwijzen te implementeren en vast te houden. De structurele besparing bedraagt naar schatting €200.000 per jaar. Dit proces zal in 2026 worden voortgezet, ook voor gedragswetenschappers en kwaliteitscoaches.

We hebben ook in 2025 een mantelzorgmakelaar ingezet om ouders te helpen met een eventuele *overgang van de Jeugdwet naar de Wlz*. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) is de instantie die dit beoordeelt en beslist. Inmiddels is een Wlz-toets een vast onderdeel van de beoordelingsprocedure van jeugdconsultanten geworden. Tot nu toe heeft deze maatregel een structurele besparing van rond de € 200.000 per jaar opgeleverd. Die is lager dan gehoopt. Grotendeels vanwege de strenge eisen die het CIZ stelt aan de toetreding tot de Wlz: een minimale leeftijd in combinatie met het ontbreken van ontwikkelingsmogelijkheden. (**doelstelling g**)

Analyses uitgevoerd op diverse categorieën zorg

In 2024 hebben we enkele analyses uitgevoerd. In 2025 zijn geen specifieke analyses meer uitgevoerd, maar hebben we ervoor gekozen, zowel door consultants als door de Toets-medewerkers, voor in het

proces kritischer te kijken naar de in te zetten interventies en ondersteuning. Ook is daarbij scherper gelet op de werkwijze van en bevindingen met de jeugdhulpaanbieder. **(doelstelling g)**

Eind 2025 is het project Onderwijs-Jeugdhulp van start gegaan (doelstelling f), waarbij de rol van de scholen als vaak eerste 'vindplaats' van problematiek onder de loep wordt genomen, de aansluiting met jeugdhulp beter afgestemd kan worden. Doelen zijn problematiek bij een jeugdige eerder te detecteren en aan te pakken en de samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdhulp via de gemeente te verbeteren. **(doelstelling h)**

Voor het realiseren van **doelstelling e** hebben we ons geconcentreerd op het verder uitbreiden en verbeteren van de inzet van de Praktijkondersteuner Jeugd (POHJ-GGZ). Deze consulent van het Jeugdteam kan snel ingezet worden en kan inzet van duurdere jeugdzorg voorkomen. Het aantal uren is in 2025 uitgebreid van 24 naar 32 uur, door 3 consulenten. Onderstaande tabel geeft aan hoeveel jeugdigen door de huisartsen worden gezien (in 2025 waren dat er in totaal 525). Daarvan zijn er 61 aangemeld bij een van de POHJ's. Bij 17 jeugdigen was de inzet van de POHJ afdoende en was geen verdere inzet van additionele jeugdhulp nodig (bovenste 2 uit opsomming hieronder).

Totaal **61 jeugdigen** aangemeld bij POHJ:

- 12 (19,67%): eenmalig advies
- 5 (8,20%): ondersteuning van POHJ geboden zonder verdere doorverwijzing
- 7 (11,48%): zijn gelijk doorverwezen
- 16 (26,23%): ondersteuning POHJ en doorverwijzing voor verdere hulp
- 16 (26,23%): ontvangen momenteel nog ondersteuning POHJ
- 5 (8,20%): nog in de planning

We hebben ingeschat dat de gemiddelde besparingskosten in 2025 € 6.597,-- kunnen bedragen. Dat zou betekenen dat de inzet van de POHJ een totale besparing van € 112.149,-- kan bedragen. Deze potentiële besparing is niet in onderstaande tabel opgenomen, omdat de POHJ al voor de start van het Uitvoeringsprogramma is ingezet.

Medio 2025 zijn de kosten van de in te zetten jeugdhulp opgenomen in de beschikking **(doelstelling j)**. Het heeft niet direct een kostenbesparend effect, maar draagt bij aan bewustwording.

Totaaloverzicht Taakstelling en opbrengsten van de maatregelen:

In onderstaande tabel is te zien welke opbrengsten we met de genomen maatregelen hebben weten te realiseren. Dat is helaas geen 'exacte wetenschap', omdat a) niet altijd nauwkeurig kan worden aangeduid wat nu de besparing is en waardoor gerealiseerd en b) het niet altijd met zekerheid te zeggen is wat het resultaat zonder de maatregel zou zijn geweest.

	2024 Real	2025 Real	2026 Plan	2027 Plan
Taakstelling	€1.200.000	€1.200.000	€2.500.000	€2.500.000
Maatregelen:				
Instellen maatwerktafel Jeugdteam			pm	pm
Nieuwe werkwijze consultants Jeugdteam			pm	pm
Wekelijks aanmeldoverleg Jeugdteam	€512.500	€410.888	€198.000	€198.0000
Aanscherpen rol en positie Toets-medewerker			€914.381	€ 914.381
Overdragen cliënten naar Wlz		€195.000	€200.000	€200.000
Inhousen Jeugdteam		€257.314	€257.314	€257.314
Totaal maatregelen	€512.500	€863.202	€1.569.695	€1.569.695
Resterende taakstelling	€687.500	€336.798	€930.305	€930.305

Tot slot

De kosten van jeugdhulp lopen helaas nog steeds op, ondanks onze inspanningen het aantal jeugdigen dat jeugdhulp nodig heeft, zoveel mogelijk beheersbaar te houden. Dat kan onder andere door meer opvoed- en opgroei problemen aan te merken als a) volstrekt normaal als kinderen opgroeien en b) niet direct als 'jeugdprobleem' te zien maar als gezinsprobleem. Daarnaast zetten we zoveel mogelijk (dat wil zeggen: als het verantwoord is) collectieve voorzieningen in, in plaats van individuele ondersteuning. Dat gaan we de komende tijd verder intensiveren. We hebben ook goede hoop dat het Steunpunt Rijswijk hierin een preventieve en vroegsignalerende rol kan vervullen. Dat zou de toeleiding naar het Jeugdteam, de huisartsen en Gecertificeerde Instellingen kunnen doen verminderen.